

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Mors

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Ose 13. Rom 6.9.1. Cor 15.54.2. Tim 1.10. Heb 2.14. Ab 21.4. mor-
tem gultare, pro mori, Matth 16.18. Ioan 8.52. Heb 2.9. sicut mor-
tem videre. Psal 89.49. Luc 2.26. Ioan 8.51. cui contraria phrasit est.
Vitam videre, pro, vita frui. Vitam mortui peccati
frui, Ioan 2.36. Morie mori, Morie interficere, Hebraicus pleonas-
mus, pro interiectione delecte.

Mortuus, pro breui & iam iam morituro, Gen 20.3.2. Reg 20.1.
Esa 38.1. Mortui, pro hominibus *ve xkois*, vt vocat Paulus, 1. Cor 2.
14. seu animalibus, nondumq; regeneratis, qui vere vite expertes,
de Euangelii & vite eterne doctrina minime sunt solliciti, imo
contumaciter reluctatur, Matth 8.22. Luc 9.62. Cor 15.5. Ephes 2.3.
Mortuis quo sensu dicatur Euangelium predicatum fuisse, 2. Pet 4.4.
6. Mortui non consulendi, Deut 18.11. Esa 8.19. Mortui in fide, in
Christo obdormiunt, Ab 7.60. mortui non lugendi, Philip 2.27.1.
Thessal 4.13. Mortui quatenus lugendi aut non lugendi, Lev 19.28.
Deut 14.1. Es 34.8.2. Reg 1.11. Es 3.32. Es 10.2. Es 12.16. Es 19.1. Es 21.10.
13. Ecclesiast 22.10. Es 38.16.1. Machab 9.22. Es 12.52. Es 13.26. Matrh.
9.3. Luc 7.13. Ioan 11.13. Ab 8.2. Es 39.2. Thessal 4.13. mortui resur-
gunt, Matth 27.53.

Mortuorum Dominus dicitur Deus, Rom 14.9. quod negat Chris-
tus, Matth 22.23. Sed non pugnant hi duo loci inter se: Christus est
nim ex Sadduceorum hypothesi negat Dominum esse Deum mor-
tuorum, qui (Sadducei) mortuos nunquam resurrecturos, nec vn-
quam exituros dicebant. Paulus autem ex alia hypothesi idem af-
firmat, quæ nimirum hypothesi Christi resurrectione nititur, &
hoc modo Deus est, & dicitur Deus mortuorum, quoniam corpora
ne mortua quidem sunt in nihilum redacta, & suo tempore tandem
sunt resurrectura.

Morticina caro non comedenda, Deut 14.21.
Mortificatio, pro misera fidelium *ch* hac vita conditione, 2. Cor
4.10. mortificatio in Baptismo prefigurata, 1. Pet 3.21.

Mori in peccato dicuntur, quos vndique peccato constrictos
mors abstrahet, Iacob 3.21.

Mori peccato, tertio casu is dicitur, Roman 6.2 in quo vis illa
peccati extincta est per Christi virtutem, contra vero, Viuere pec-
cato & iniustitiz, dicitur quisque est in carne, contraria vero illi
priori significatione, mortuus peccatis sexto casu, Ephes 2.5. aut
mortuus in peccatis, Coloss 2.13. phrasi Paulina is dicitur, qui pecca-
tis magis immortalis tenetur, qui & mortuus absolute dicitur, Ro-
man 6.9. Es 7.10. Ephes 5.14. 1. Tim 5.6. qui etiam dicitur in vm-
bra mortis habitare, Esa 9.1. & qui non est renatus, sic etiam hæc
animi & corporis coniunctio, vita proprie non est, sed mors, in iis
qui Christi Spiritu non aguntur, vt Esa 9.1. Ioan 5.82. Rom 5.2.13. Es
7.10. 1. Timoth 5.6. Mori in peccatis, Num 27.3. dicitur, qui propter
peccata sua moritur. Mortuum peccatum, Paulo Rom 7.9. est quod
in nobis quidem est, sed non agnoscitur pro peccato neque ira furit,
vt solet post legis cognitionem. Mortua opera dicuntur, Hebr 6.14.
peccata quæ à morte proficiuntur, & nihil aliud quam mortem
generant.

Mors, pro naturalis animæ & corporis solutione, ex peccato est,
Gen 2.17. Es 3.19. Rom 5.21. Es 6.23. 1. Cor 15.21. Coloss 2.13. 1. Timoth 5.
6. Ephes 2.1. Iac 1.15. pro peste, Apoc 6.8. per auxelium, pro ingentibus
periculis, 2. Cor 1.10. & pro presentibus mortis periculis, 1. Corinth
15.31. 2. Corinth 1.10. Es 11.23. mors peccati finis, Rom 6.21. mors pec-
cati stipendium, 25. mors & certa mortis dies omnibus hominibus
constituta, Deut 31.14. Es 13.14.1. Sam 26.10. Job 14.5. Psalm 89.49.
Ecl 3.3. Es 8.9.5. Ecl 17.3. Es 41.1. Ioan 7.30. Es 20. Rom 5.12. Es 5.
23. Hebr 9.27. mortis hæc incertissima, Ecl 9.12. Matth 2.4.43. Luc
12.40. 1. Thessal 5.2.2. Thessal 2.2. Iac 4.13. mors per Christum, destru-
cta 2. Timoth 1.10.1. Pet 3.22. mors prolixus delenda est, 1. Corinth 15.
26.54. Apoc 20.14. mors æterna impiis apparatus, 2. Thessal 1.9. mors
duplex: prima corporum, secunda animarum, Apoc 20.14. mors se-
cunda, 2.11. Es 21.8. mors omnibus communis, Roman 5.12. Hebr 9.
27. mors piis non timenda, Matth 10.28. Ioan 12.25.1. Corinth 5.1.2.
Philip 1.23. Es 2.17. Hebr 2.15.2. 1. Pet 1.14. mors piis est quasi somnus &
dormitio quædam, Deut 31.16.2. Sam 7.12.1. Reg 2.10. Es 11.21.43. Es
14.20. Sap 3.3. Matth 9.24. Ioan 11.11. Ab 7.60. Es 15.30. 1. Cor 11.29.1.
Thessal 4.13. mors quorundam olim prædicta: Exempli: Filii Daui-
dis, 2. Sam 12.14. Filii Ieroboam, 1. Reg 12.12. domus Baalæ, 16.3. O-
chozia, 2. Reg 16. Hananiae Pseudopropheta, 1. Reg 22.16. Amaliaz
eius familia Amos 7.17. Ioan 21.28.

SENTENTIAE BIBLICÆ.

Mors Christi ignominiosa.

Morte turpissima condemnemus eum. Sap 2.
Et cum sceleratis reputatus est. Esa 53.

Frustruosa.

Præcipitabit mortem in sempiternum Esa 25.
Ero mors tua, o mors! mors tuus, inferne! Osa 13.
Tradidi enim vobis in primis, quod & accipi: quoniam Christus
mortuus est pro peccatis nostris. 1. Cor 15.
Charitas enim Christi viget nos, & stimantes hoc, quoniam si
vauus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Et pro

omnibus mortuus est Christus, vt & hiqui viuunt, immo
viuant, sed ei, qui pro ipis mortuus est & resurrexit. 2. Cor
Deus autem qui diues est in misericordia propter immen-
sitatem suam, qui dilexit nos, cum essemus mortui propter
iustificauit nos in Christo, cuius gratia estis saluati, & conser-
& confedere facit in cælestibus in Christo Iesu. Epist.
Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est
pro iniustis, vt nos offerret Deo mortificatos quidem carna-
tatos autem spiritu. 1. Per 3.

Mors gratia & vita extirpat.

Quid ergo dicemus? Manebimus in peccato vt gratia ab-
sint. Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc
in illo? An ignoratis fratres, &c. Rom 6.

Ita & vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato
autem Deo in Christo Iesu. Non ergo regnet peccatum in
mortali corpore, vt obediat concupiscentiis eius. Ibid.

Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumscri-
bit. 2. Cor 4.

Semper enim nos qui viuimus, in mortem tradimus pro-
sum, vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra. Ibid.

Viuo autem, iam non ego, viuunt vero in me Christus & Glor.
Mortificate ergo membra vestra que sunt super terram. Ibid.

Vitam præstant.

Si enim complantati facti sumus similitudini mortis
& resurrectionis erimus. Rom 6.

Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia simul
viuemus cum illo. Ibid.

Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Chri-
sto. Cum autem Christus apparuerit, vita vestra, tunc & re-
rebitis cum ipso in gloria. Col 3.

Nam si commortuati sumus, & conuiuemus: si sustinuerim
conteguabimur. 2. Tim 2.

Mors calyx ex peccato oritur.

Vnusquisque in iniquitate sua morietur. Jer 38.
Anima quæ peccauerit, ipsa morietur. Ez ecl 18.

An necitis, quoniam qui exhibetis vos ad obediendum
estis eius cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obedi-
iustitiam. Rom 6.

Peccatum vero eum consummatum fuerit, generat mor-
tem. Iacob 1.

Meritis primatur.

Dimittite mortuos sepelire mortuos suos. Matth 8.
Dixi ergo vobis, quia in peccatis vestris moriemini. Si enim
credideritis, quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Ioan 8.

Per gratiam curatur.

Amen amen dico vobis, quia venit hora & nunc est, qui
mortui audient vocem filii Dei, & qui audierint, viuent. Ioan 5.
Stipendia peccati mors. Gratia autem Dei vita æterna in Chri-
Iesu Domino nostro. Rom 6.

Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Chri-
Ephes 5.

Et cum mortui effectus in delictis, & præputio carnis
conuiuicauit cum illo, donans vobis omnia delicta, delenda
aduersum nos erat, chirographum decreti, quod erat contra
nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci. Col 2.

Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem
& dabitur ei vitia, peccati non ad mortem. 1. Ioan 5.

Mors gehenna perpetuatur.

Sicut oves in inferno positi sunt, mors depascet illos. Psal 112.
Malorum amatores digni sunt morte. Sap 15.
Et in infernus & mors multi sunt in flagnum ignis. Hæc est mor-
cunda. Apoc 20.

Mors naturæ omnibus miserabilis, propter peccati
in aggressionem.

Quia audisti vocem vxoris tuæ & comedisti de ligno, de quo
ceperam tibi ne comederes, in sudore vultus tui velceris panem
donec reuertaris in terram de qua sumptus es: quia puluis es,
puluerem reuertaris. Gen 3.

Omnes morimur, & quasi aquæ dilabimur in terram, & quæ
reuertuntur. 2. Reg 14.

Scio quia morti trades me, vbi constituta est domus omni-
ti. Job 30.

Quis est homo qui viuere, & non videbit mortem? Psal 88.
Nolite zelare mortem in errore vitæ vestræ, neque acquirere
perditionem in operibus manuum vestrarum. Quoniam
autem non fecit, nec latet in perditione viuorum. Sap 11.

Inititia enim perpetua est, & immortalis, iniustitia autem
est acquisitio. Ibid.

Quoniam Deus creauit hominem inexterminabilem, & non
mors.

PC
POLY

quid accidet vi moriantur: sed moriendo, quo ire cogantur. *lib. 1. de civ. Dei.*

Timor de futura morte mentem necessario concutit, & quasi clavis carnis omnes motus superbie ligno crucis affigit. *lib. 2. de doctr. Christiana.*

Latec vltimus dies, vt obferuentur omnes dies, sero parantur remedia, quum mortis imminet pericula. *de disciplina Christi.* Mortem, vt peccati præficionem homo elucetur, ne malum immortale effer. Ita pœna ipsi in misericordiam celsit. Sic enim Deum supplicia inferre cenfeo. *Nazianz. Orat. 38.*

Nihil sic reuocat a peccato, quam frequens mortis meditatio. *Aug. lib. exhort.*

Non potest male mori, qui bene vixerit: & vix bene moritur, qui male vixit. *De doctrina Christiana.*

Nihil interit vtrum abire, es depositum, an doleas restitutum: in vtroque fidei ambiguum vitæ periculum est. Quid tam secundum naturam, quam refect gratiam auctori? Non amitti, sed præmitti videntur, quos non abiumpura mors, sed æternitas receptura est. *Amb. l. de excessu.*

Nudi omnes nascimur, nudi morimur: nulla distinctio inter cadavera mortuorum, nisi forte quia grauius ferent diuitum corpora, luxuria ditenta. *Ambrosii in hexamerou.*

Platonis sententia est, omnem sapientum vitam meditationem esse mortis: debemus & nos igitur præmeditari, quod aliquando futurum sumus: & quod velimus, nolimus, abesse longius non potest. *Hier. in Epist. ad Heliod.*

Nihil æque tibi proficiet ad temperantiam omnium rerum, quam si frequens cogitatio brevis tui, & huius insecti. Quicquid facies, respice mortem. *ad eundem.*

Memento mortis tuæ, & non peccabis. Qui se quotidie recordatur esse mortiturum, contemnit præsentia, & ad futura festinat. *ad Oppr.*

Non est nostrum mortem arripere, sed illatam ab aliis libenter accipere. Vnde & in persecutionibus non licet propria manu perire. *super Ierem.*

Inter eum, qui decem vixit annis, & illum qui mille, postquam idem finis vitæ aduenit, & irreculabilis mortis necessitas, transfatum omnetantundem est, nisi quod magis senex onustus peccatorum fidei proficiatur. *ad Heliod.*

Ad hoc autem conditor noster latere nos voluit finem nostrum die, quæ nostræ mortis esse incognita, vt dum semper ignoratur, semper proximus esse credatur: & tanto quisque sit feruentior in operatione, quando & incertus est de vocatione: vt dum incerti sumus quando moriamur, semper ad mortem parati debeamus venire. *Greg. lib. 12. Moral.*

Antiquus hostis ad rapiendas peccatorum animas tempore mortis, crudelitatis effrenatur violentia, & quos viuentes blanditiis decerpit, morientes feruoris rapit. *lib. 6. Moral.*

Sic mors ipsa quam venient, vineatur: si prius quam veniat, semper timeatur. *in hom.*

Quis si sub honeste, quem prolemit, moritur, qui de culpa, quam superat, eleuatur. *in Moral.*

Qui considerat qualis erit in morte, semper pauidus erit in operatione, atque inde in oculis sui Conditoris viuet. Nil quod transeat, appetit: cunctis vitæ præsentis desideris contradicit, & pene mortuum se considerat: qui mortuum se minime ignorat. Perfecta enim vita, est mortis meditatio, quam dum iusti solite peragunt, culpæ iaqueos euadunt. *lib. 12. Mor.*

Iustorum animæ leuibz quibusque congeis ipso sæpe mortis pauore purgantur, & æternæ retributionis gaudia iam ab ipsa carnis solutione percipiunt. Plerumque vero contemplationis intentæ, etiam prius quam carne spoliatur, hilariscunt: & dum veltutis debitum soluunt, noui iam muneri læticia perfuuntur. *Gregor. lib. 24.*

Mors iustorum bonis est adiutorium, malis in testimonium, vt inde peruersi sine exultatione pereant, vnde electi exemplum capiunt, vt viuant. *super Matth. 1.*

Horam vltimam idcirco Dominus noster nobis voluit esse incognitam, vt semper possit esse suspensa: vt dum illam prævidere non possumus, ad illam sine intermissione properemus. *in homil.*

Sicut hi, qui adhuc viuentes, animæ mortuorum quo loco habentur, ignorant: ita mortui, vitam in carne viuentium, post eos qualiter disponantur, nesciunt. *In Moral.*

In omnibus operibus tuis memorare tuæ mortis horrorem, iudicii tremendi valde discrimen, ardentis gehennæ metum ab oculis tui cordis elongari nullatenus poteris. Cogita peregrinationis tuæ miseriam: recogita annos tuos in amaritudine animæ tuæ, & cogita vitæ humanæ pericula. Cogita fragilitatem propriam, & in huiusmodi cogitatione si perseveraueris, dico tibi, parum senties, quicquid foris videtur esse molestum, dum toto corde circa interiorum molestiam occuperis. *Bernh. in ferm.*

Novissima sunt quatuor, Mors, iudicium, Gehenna, Gloria. Quid horribilius morte? quid terribilius iudicio? quid intolerabilius gehenna? & quid iucundius gloria? *ibid.*

BBB 4 Miser

Invidia autem diaboli

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

similitudinis sue fecit illum.

Invidia autem diaboli

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

per illum omnes mori-

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Miser homo, quare omni hora te non disponis? Cogita te iam mortuum, quem scis necessitate moriturum: distingue qualiter oculi vertentur in capite, venæ rumpentur in corpore, & cor scindetur dolore. *ibid.*

Quid in rebus humanis certius est morte, quid incertius hora mortis invenitur? Non miseretur inopia, non reuertetur diuitias, non sapientie, non moribus, non ætati denique parcat: nisi quod senibus mors est in ianuis, iuuenibus verò in insidiis. *Idem.*

Quam mitius me priuare ò austerior mors! vitæ vlu, quam fructu! Nam vita sine fructu prauior est, quam mors. *Idem super Cantic.*

Bona mors inli propter requiem, melior propter nouitatem, optima propter securitatem: Econtra mors peccatorum pessima, mala siquidem in mundi amissione, peior in carnis separatione, pessima in vermis ignisque duplici contributione. *in epist.*

Pretiosa mors sanctorum, pretiosa plane tanquam finis laborum, tanquam victoria consummatio, tanquam vitæ ianua & perfectæ securitatis ingressus. *ibid.*

Mors, minus necessarium est naturæ iam corruptæ, quæ non est fugienda, sed potius amplectenda: vt iterum fiat voluntarium, quod futurum est necessarium: offeramus Deo pro munere, quod pro debito teneamur reddere. *Chrysost. super Matth. 10.*

Pis mors ultra non est mors, sed nomen tantum habet mortis: imò & ipsum nomen sublatum est. *Idem in hom.*

Mors non est malum: sed post mortem poenas dare malum est. Mortis regio, mundus. *Idem ibid.*

Illi deplorandi sunt in morte, quos miseros infernus ex hac vita recepit, non quos cœlestis aula lætificandos includit. *Isid. libr. 3. de summo bon.*

Eti pietas pro defunctis fidelibus flere iubet: fides tamen pro eis lugere vetat. Multi enim vitam odio habent, & mori timeant, & viuendi habent taedium, & moriendi metum. *ibid.*

O durus & durior casus! heus! quid perdidit homo, & quid inuenit? Perdidit beatitudinem, ad quam factus est, & inuenit mortem, ad quam factus non est. Hodie venimus à patria in exilium, à visione in cæcitate, à iucunditate immortalitatis ad corruptionem mortis: misera conditio, grauis dolor, graue damnum, graue tormentum. *Anselm. in suis medit.*

Percurritur hac animaduersione peccator, vt moriendo obliuiscatur sui, qui viuens oblitus est Dei. *Cassianus in adu. 6.*

Quis morietur temporaliter metuat, cui æterna vita promittitur? Quis labores carnis timeat, quum se in perpetua requie nouerit collocandum. *Cassiod. l. in Psal.*

Non nocet bonis, si occidantur, vel subita morte rapiantur: non enim subito moriuntur, qui semper se cogitauerunt morituros. Siue ergo ferro immolentur, siue à beluis læcerentur, aut flammis vel undis immergantur, aut suspendantur, vel crura frangantur, vel quolibet alio infortunio moriantur, semper est pretiosa in conspectu Domini Mors sanctorum eius, vt dicitur. Quæcunque hora iustus moriatur, iustitia eius non auferetur ab eo, & ita mors non obest, imò multum prodest eis: quia si quid peccati contraxerunt per humanam fragilitatem, relaxatur per mortis acerbiteriam. *Anselm.*

Mors triplex est: Naturæ de qua dicitur: quærent homines mortem & non inuenient: Hac mors non est metuenda fortibus, desideranda sapientibus, miseris expetenda. Culpæ de qua dicitur: A nimia quæ peccauerit, ipsa morietur. Gratiæ, quæ secularium aufert intentum volupratum, in qua non natura, sed delicta moriuntur: hanc mortem subimus conspelti cum Christo in baptismo. *Amb. super Lucam lib. 5.*

Si de diuitiis & honoribus, & morum nobilitate te iactas, de patria & pulchritudine corporis & honoribus, qui tibi ab hominibus exhibentur, respice teipsum, qui mortalis terra es, & in terram ibis. Circumspice, qui similibus fluxerit splendoribus. Vbi sunt qui ambibant currum potestatis? vbi insuperabiles Imperatores? Vbi sunt qui conatus disponebant, & felix, & equorum splendidi nuntiores? vbi nunc vestes & ornamenta peregrina? vbi seruatorum turba? vbi iocis & letitiae, vbi exercituum duces? vbi latrapæ & tyranni? Nonne omnia puluis & fauilla? Nonne in paucis verberibus, eorum vitæ patet memoria? Respice eorum sepulchra, & vide qui seruus, & qui dominus, qui diues, qui pauper. Discerne si potes, vicium à rege, fortem à debili, pulchrum à deformi. Vide si est aliud in eo signum iactantiae lux. Memorare vtique naturæ, ne extollaris. *August. lib. de Natura & gratia.*

Mors peccatorum pessima, quorum & natiuitas mala, & vita peior: sed pretiosa mors sanctorum. Pretiosa plane tanquam finis laborum, tanquam victoria conderatio, tanquam vitæ ianua, & perfectæ securitatis ingressio. *Bernh. de trasgitu Malachia.*

Tres sunt nuntii mortis: Casus, Infirmetas, Senectus: Casus dubia, Infirmetas graua, Senectus certa denunciat. Casus nuntiat mortem latentem, Infirmetas apparentem, Senectus præsentem. Ex hac incertitudine, mortis timor. Ex grauitate dolor. Ex certitudine senectutis, non obstinatio, sed humilitas, & afflictio sequi debet. *Hugo de claustro Anima, lib. 2.*

Xerxes ille magnus rex, potentissimusque, qui subuertit montes,

maria contra uit, cum de sublimi loco infinitam hominum multitudinem, & innumerabilem vidisset exercitum, fluctibus quod post centum annos nullus eorum quos tunc certum futurus esset. O si possemus super talem ascendere spectabilem vniuersam terram sub pedibus ceu nequimus, iam tunc ostentus mundi ruinas, gentes gentibus, reges regibus, regna regibus. Alios torquent, alios necari, alios absterber fluctibus, alios feruitem trahi. Hic nuptias, ibi plangent, illos malis defuturos. Vincitur sermo rei magnitudine, & mundi delensio. Redeamus igitur ad nos, & quali è celo descendentes, aliter nostra videamus. Sentis obscuro quando iustus puer, quando senex, factus sis. Quotidie morimur, quæ mutamur, & tamen æternos nos esse credimus. *Hieron. ad i. 170.*

¶ SENTENTIAE POETICAE.

Hor. i. Epist.

Inter spem, curamq; timores, inter & iras
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum,
Grata superueniet, que non sperabitur, hora.

Persius 5.

Vitæ memor lethi: fugit hora: hoc quod loquor, nihil

Chilo per Aufon.

Vitæ memor mortis, vitæ memor, si & salutis.

Mart. ii.

Expectant curæ, cæternatq; labores:
Gaudia non remeant, sed fugitiua solant.
Hæc utraq; manu complexus, asserere toto:
Sapienter imo sic quoque lapsa sua.
Non est, crede mihi, sapienter dicere, vitam,
Seruam vitæ esse certissima: vitæ horæ.

Idem 2.

Pange toros, pere vitæ, rosas capere, tingere naribus,
Ipsæ subet mortis te munitisse Deo.

Lucret. 3.

Et metus ille ferax præcepit acherontis agendus
Funditus humanam qui vitæ am turbat, & in o
Omnia suffundens mortis nigrore, me. Nilam
Esse voluptatem liquidam paratq; reliquit.

Virg. in Mœcenati obitum.

Ille rapit iuuenes prima florenti iuuentæ,
Non obliu rapit, sed tamen illa senes.
Quid, Amor 8.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obcurat iniqui illa manus.

Idem ad Luuiam.

Fata manent omnes, omnes expectat avarus
Fortior, & embe vitæ satis curatus.
Tendimus huic omnes, met am properamus ad vitam
Omnia sub leges mors vocat atra sua.
Horat. i. Carm. 4.
Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas
Regumq; turres.

Idem i. Carm. 28.

Omnis vna manet nox,
Et calcanda semel via lethi, &c.
Mista senum ac iuuenum deslentur funera, nullus
Sena caput Proserpina fugit.

Lucan. 9.

Sortilegis egeant dubij, semperq; futurus
Casibus ancipites: me non oracula centum,
Sed mors certi facit, pauido fortis, cadendum est.

Sen. Herc. ltr.

Tibi crescit omne
Et quod occasus videt, & quod ortus
Parce Senectutis, tibi mors par amur.
Sis licet ignis, properamus vti.
Prima qua vitam dedit hora carpsit.

Propert. 20. 28.

Longius aut propius mors sua quemque manet.

Idem 33.

Flaud nullas portabis opes, acherontis ad undas,

PC

POLY

Quidam ad inferos stulte seherere rates.
Inter cum vultu pariter miscetur umbris.
Conspice cum Mario capite liquoris haedris.
Quis Dulchior non distat Cresus ab Iro.
Optima mors parca qua venit ante die.
 Claud. 2. rapt. Proserpine.
Quis tunc pariter venient vestigia reges.
Deposita luxa, turba cum paupere mixti:
Quanta mors aequat.
 Ouid. ad Liuiam.
Sub rigidum ius est, & inuitabile mortis.
 Sen. Herc. fur. act. 1.
 Certe veniunt ordine Parca.
 Nulli iusto cessare licet,
 Nulli scriptum proferre diem,
 Necque papulo urna citatos.
 Lucret. 3.
 Certa quidem finis vitae mortalibus adstat,
 Nec demittit letham pote quin obeamus.
 Silius 32.
 Pace, & bello cunctis stat terminus aui.
 Extremamq; diem primus tulit.
 Corn. Gallus vel potius Maximianus.
 Quisquis est eadem letis vita: non tamen *Quis*
 Est vita cunctis exitij at que modus.
 Hac pueri, atque senes pariter inuenerunt ferentur.
 Hac par diuitibus pauper egenus erit.
 Stat. 9. Theb.
 Mille modis leti miseris mors: una fatigat.
 Idem 2. Sil. 1.
 Quis papulo mortale genus, plebisq; caduce
 Quis sit interitus: hos bella, hos quora poscunt:
 Hos amari exitio, furor his, & saeva cupido,
 Hos in placido letibus Strius ignis:
 Hos manes imbersero pallens aut ammis hiatu,
 Quisquid habet ortus suum timet, obitus omnes,
 Hos omnes inmensis urnam quattu Haecum umbris.
 Sen. Theb.
 Erret vitam nemo non homini potest,
 At necis mortem: mille ad haec aditus patent.
 Lucan. 8.
 Mors ultima panis est,
 Nec mouenda turis.
 Ouid. Trist. 6.
 Vita mens spes est, quae me solatur in istis,
 Hac fore morte mea non distat una mala.
 Ouid. 3. Pont. 5.
 Mors ille peris, subita qui mergitur Suda,
 Quam sua qui liquida brachia lassat aqua.
 Boeth. 1. 7.
 Mors hominum felix quae se nec dulcibus annis
 Inferret, & maie saepe vocata veniat.
 Eheu! quoniam sua miseris auertitur aure,
 Et stantes oculi claudere se non negat.
 Sen. Oed.
 Mortem optare, malum: timere, peius.
 Plaut. Rud.
 Neque est
 Mellius morte in rebus malis,
 Sen. Oed.
 Contempit mori
 Quis non concupiscit.
 Hora. Epist. 16.
 Mors ultima linea rerum est.
 Ouid. 3. Trist. 12.
 Maxima panis mihi est ipsam offendisse, priusq;
 Quis esset mallem, finis horae mihi.
 Plaut. Capt.
 Dum ne ob maleficta peram, paruis id astumo,
 Sego hic perdo & c.
 At erit mihi hoc fallum mortuo memorabile, & c.
 Qui per vitium perit, non interit.
 Claud. de bello Gal.
 Nonne mori factus vita quam ferre pudorem?
 Mala mors quae sit.
 Antholog. fac. lac. Billi.
 Cuncta bonis profunt: quos & mors ipsa beatos
 Efficit, ut sumant praemia principum.
 Ille regem finis malus est, quem panis sequetur,
 Et qui perpetuis porta dolores erit.
 Non quo absumantur lachrymae, cunctiq; labores,
 Et veteres peccant omnes si qua mali.
 Mortem omnes mundi vanitates con-
 demnare.
 Vox tua, vox mendax, & perfide munde! voluptas

Namq; mea stabilis, dicit, opesq; mea.
At fera mors veniens mendacia verba refellit:
Nihilq; tuis opibus vanitas esse docet,
Ille docet veniens, quam sit tna falsa Soluptas:
Quam tua prosperitas fissa sit, illa docet.
 O solidos igitur, qui te mirantur, amantq;
 Lingere morte tuos qui veniente solas!
 Mortis cogitatione peccata vitari.
 An cupis aduersus scelerum foedissima quaque
 Vulnera perfacilem dem tibi promptus opem?
 Cum te turpe aliquid tentas, fac illico mentis
 Seje mors oculis offerat atrata tua.
 Quisquis enim horrendum Christi cum morte ritunal
 Cogitat, hic omnis criminis hostis erit.
 Plante Velus Valido nubes Aquilone fugantur:
 Sic meditata scelus mors procul omne fugat.
 Pulcherrima descriptio mortis, per Baptistam
 Manuanum ex lib. 2. Alphonfi.
 His dictis mouere gradus Et limina contra
 Adstitit Alphonfus, gelido male olentia mortis,
 Substitit: Et tenebras exulis scruat in inanes
 Proficit excursus piceo sub fante longo,
 Inertis amq; diem, caligantesq; recessus:
 In medio accumbens super alta cadauera monstri
 Corpus lambet at fluido stillantia tabo.
 Monstrum ingens, cui flexibus fons orba colubris
 Cingitur, effusa liquor sedilia dentes,
 Concava, truncatis deformata naribus ora
 Offendunt inhonesta caui duo vertice intra:
 Occiput ante caret, genua sed Strinque cauerba
 Semper hiant, retroq; fluunt in pectora tabo.
 Verticos glabrum, demix nodosa lucertos
 Nulla ligat iunctura humeris: sine viscere costa.
 At ita membra sonant motu colu, sub albo,
 Teles sepulchrales hydris posuere, cubantq;
 In thorace cauo, coluber, nepa, viper, a, biffio,
 Seant famulo ercum dominum pallor, timorq;
 Et dolor, & pestis, quae nigro amata veneno
 Obscurans adgit lethibus in gune telis,
 Alci ten deat ipsa nec, qui Sicerat hydrant,
 Qui La pithas, qui cent auro, & cetera monstra,
 At que eridensifero febris metuenda lacerto:
 Vulgatum & commune malum, quod fortia sternis
 Corpora, & extremis q; audet nunc ignibus ardet,
 Num tremulo contracta gelu stridentibus algae
 Fauibus, & quere rigentis inuendia tergo:
 Et tentus sine ventre famas, & semper hulca
 Fauce sitis, quae dum nostris profinitus olim
 Belliger Orlandus Mantos conuaderat armis
 Occidit inuitus, bello sitis aruit aflu.
 Et laxata manus plantis nodosa iumentes
 Nobilium, morbos medicos rursu podagra,
 Omne marasmodum genus, & sine voce Synanche;
 Improbis mordaci serpens priuigine lepra:
 Et caput insolens nebulis lethargica moles,
 Ferrens & medica sapor incurabilis arte,
 Et mentagra cutem maculo variata eruentis,
 Et Phlegeroni eo veniens a flumine Cancer:
 Diraelus populani: artus, liquor ignibus ardentis:
 Dionysius in Sotera.
 Hede to tatisu hant: uasos, & ay Quid ea
 Quae dicitur i tae, & hant q; dicit totis.
 Homini mortuo uniusque licet admodum
 Inimicus ante fuerit, conciliatur,
 Archilochus alias Timocles
 Tais paitis mōvōv ilios in iuxta dōs
 Tais Quid i taeōv inuōtatos, & dōs.
 Mortuos misericordia benignum nuuen sequitur:
 Viuentes autem aliud in festissimum, inuēda.
 Mimnermus in Neoprolemo.
 Quis dicitur q; dicit ei q; dicit in iuxta dōs
 Quis dicitur q; dicit ei q; dicit in iuxta dōs
 Insigni cuspam Siro prout sumus omnes
 Inuidere viuis, mortuum autem laudare.
 Moschion Poeta Syracusanus Aristarchi
 familiaris.
 Τιχιδος εἰς τὴν ἄρταν αἰνέειν ἔπειθε,
 Τίταν ἀνδὸς ὀφθαλμοῦ ἔπειθε τάλαν.
 Ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρετὴν
 Καὶ τὴν ἀρετὴν, φησὶ ὅτι αἰὲς φησὶ
 Τοσοῦτον αἰὲς τὴν ἀρετὴν ὡς τὴν
 Quid inuit mortuos qui non amplius sunt, affligere?
 Aut mortui terram contumelios afflicere?
 Postquam enim qui incunda disseruit,
 Et molesta sensus iam emeruerit,
 Corpus in posterum inflat est surda petra.
 Chilon

VIDEA

Chilon.

Τὸν τὴν δεινότητα μὴ κακοῦ φοβέσθαι, ἀλλὰ κακὰ εἶναι.
Defensit non maledictis afflicti, sed beati pradicis
Menander.

Βεῖται ἅπαντες κατὰ δεινὸν φέροντες.
Mortibus mori omnibus necesse est.
Ζῶντες πάντες δεινὸς αἰετὸν ἄρτες.
Vita mala mors eligibilior.

Ζῶν ἀδύνατος, ἢ δεινὸν εὐδαιμόνιος.
Vel vivere sine tristitia vel mori feliciter.
Καλὸν τὸ δεινὰ κεν, αἰετὸν τὸ ζῆν φέρον.
Pulchrum mori, quibus vituperium vita fert.

Ὅτι μὲν δεινὸν φιλῶσι, ἀποδοκίμαζοντες.
Quem enim amat Deus, moritur iuuenis.
Τὸ μὲν δεινὸν αἰετὸν φέρον, αἰετὸν δεινὸν.
Tantum dicitur deus, quod non timet.

Μορὶ enim non turpe est, sed turpius mori.
Ex primo epigrammaton.
Τὸν δεινὸν τὴν φροσύνην, τὸν ἠεὶ ζῶντα, ἠεὶ ἀποθνήσκοντα.
Tantum dicitur deus, quod non timet.

Μῶντος ἀπαρτὸς δεινὸς παρὰ τὸν αἰετὸν αἰετὸν αἰετὸν.
Eid est tunc dicitur deus, quod non timet.

Αἰετὸν δεινὸν, πολλὰ καὶ πικρὰ, ἀλλὰ τὸ ἄλλο.
Ex huiusmodi dicitur, quod non timet.

Μορὶ enim quid timetis, quæ tu genti tæna?
Sed anem morbois, et paupertatis dolores?

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

Μορὶ vero, multi et varij, interdam ad alium
Euntes mortem alium et permittati.

Πάντες τὸν δεινὸν τὸν φέροντα, καὶ τὸν φέροντα.
Omnis mori seruanur et nutrimur.

Τὸν δὲ ἄνθρωπος ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς.
Tanquam grex porcorum interfectum sine ratione

Σὺ δὲ, ἢ, semel ad mortales accedit, nunquam ipsam
Vidit quis mortem alium secundo venientem.

PC

POLY

Mors alia violenta, alia naturalis est. Violenta, cum exterrum
principium: naturalis cum interius est: patrique exterrum
initio talis est, nec aduentura est affectio quædam. lib. 2. de
cap. 7.

Mors est caloris naturalis interitus & dissolutio. lib. 2. de
Senect. c. 2.

Omnium rerum nihil morte terribilius, nihil acerbius
mniuntur reum sit extremum, & ultra iam nullo in malo
videantur esse mortui. lib. 3. Ethic. c. 6.

Cerum est vitam mortemque per vices ire, & compositam
& dissoluta componi. Omne humanum genus quodlibet
quodcumque erit, morte damnatum est. Omnes quoque
ponuntur vrbes, ubi fuerunt, aliquando quærentur, & vrbes
genere tollentur: alias destruentur bella, alias delicta, patri-
tiam versa consumit, & magnis opibus cæcitas rebus. lib. 2. de
epist. 72.

Quotidie morimur, quotidie enim demitur aliquæ pars
tunc quoque quæ crescimus, vita decrescit. Infantiam
deinde pueritiam, deinde adolecentiam, quæ ad hactenus
quid transit temporis, perit, hanc ipsam, quem agimus
morte diuidimus. ep. 24.

Si fines bonorum ac malorum cognouerimus, iam
vita tædio erit, nec mors timore. Si mors accedit & postea
matura sit, licet medium prædicat ætatem, recipi multo
longissimæ fructum, cognita est illi ex magna parte
tempore honesta non crescere. ep. 79.

Natura nihil hominis breuitate vitæ præstitit melius, &
colorum genera, tot morbi, tot metus, tot cure, totieque
te, vt nullum frequentius sit vorum. Seneca.

Nihil æque tibi proficit ad temperantiam omnium
quam frequens cogitatio breuis aetæ & huius incertæ. Omnia
cæcis respice ad mortem. ep. 25.

Non refert quot annos habeam, sed quot accepterim.
uere non possum: hæc est mea senectus. Quicumque ad
sui fati venerit, hic moritur. Seneca in epist.

Illi mors grauis incubat, qui notus nimis omnibus,
moritur. Sen. in tria.

Nullum maius est solatium mortis, quam ipsa mortali-
lum autem omnium istorum, quæ extrinsecus nos terrent
quod innumerabilia in ipso sinu pericula sunt. Seneca in
Effice mortem tibi cogitatione familiaritatem, vt sit tibi
possis illi obuiam exire. ibid.

Optimum est, antequam optes mori. Interitum est,
mors te expectet: tu illam in omnino expecta. Egre
mortem morbo condicere: qui aliquid carcer & castro-
stra: liberum habet ostium. in epist.

Ante senectutem cuius vt bene viderem, senectute
riar: bene autem mori, est libenter mori. ibid.

Inquietam nobis vitam facimus metu mortis, & inter-
minum dementia, vt quidam timore mortis cogatur ad
Firmandi sumus, ne nimis amemus vitam, & non nimis
mortem: & quum ratio suadet finire, sed non timere. Vt
strenuus non fugere debet de vita, sed exire. ep. 24.

Læsus senex, quod incommodi, aut metus in morte esse
tis vitium esse dicebat, non mortis: tam thalium esse, quæ
timeat, quam qui senectutem. Nam quem admodum senectus
lefciam sequitur, ita mors senectutem. Si timenda mors
per timenda est, quod enim tempus morti exemptum est,
mortem, vt nunquam timeas, semper cogita. epist. 3.

Mors par est: per que venit diuersa sunt: in quod dicitur
est. Mors nulla maior, aut minor est. Habet enim eundem
bus modum finisse vitam. epist. 67.

Optabilem rem exitima bonam mortem: optimum est
rabilem mori aliquo opere virtutis. Quum aliquis com-
ter patitur, omnibus virtutibus vitæ. epist. 68.

Nil melius æterna læx fecit, quam quod vnum introitus
ad vitam dedit, multos exitus. ibid.

Nemo tam imperitus est, vt nesciat sibi quandoque mori
tamen quum prope accesserit, tergiversatus, tremis & plor-
fles miser? quid trepidas? omnes hæc necessitate diuocantur,
quo omnia eunt. Ad hæc legem natus es: hoc patri tuo
matri, hoc maioribus, hoc omnibus ante te, hoc omnibus
Quantus te populus moriturum sequetur? quantus
bitur? fortius, vt opinor, esses, si multi tibi commorecunt
millia hominum, hoc ipso momento, quo tu mori dubitans
varijs generibus emittunt: an non putabis te ad id aliquando
uenturum, ad quod semper ibas? nullum sine exitu tunc
la 8.

Mors non est gloriosa, sed fortiter mori gloriosum est.
mortem suam laudat, sed cum, cuius mors abfuit animam
est, vtrum malitia illi, an virtus manum admoerit. Mors
in Catone gloriosa est, in Bruto turpis & erubescenda. Cato
nihilum vltus est, turpissime Brutus. ibid.

...trum aliter quam quomodo natus est, exit a vita. Fal-
...eres morimus quam nascimur: nostrum istud, non na-
... Quid enim turpius, quam in ipso limine securitatis
... Epist. 17.
... est somno delectari, mortem horrere: cum somnus assi-
... in lib. de moribus.
... Cuius mortem amici expe-
... cutes oderunt. Crimen relinquit vitæ, qui mortem
... est vita grata, mortis condicio est opina. in Pro-

...us est? qui se moriturum putat. Honeſta turpitu-
... bona causa. Lex vniuerſa, iubet naſci & mori. Mori fe-
... antequam mortem inuoces. Tolerabilior eſt, qui mori
... qui male viuere. *ibid.*

...ce autem arbitris nihil ad nos pertinere mortem: bo-
...e ac malum in ſenſu eſt, ſenſus autem priuatio,
... omne ac malum in ſenſu eſt, ſenſus autem priuatio,
... de reſta cogitatio, quod nihil ad nos ſit, id eſt, eſt,
... quod eſt fruſtrata vita non ambiguum adiciens tempus,
... malis deſiderium afferens. Nihil enim in vita mali eſt,
... comprehendit nihil eſſe in vita priuatione mali. Vanus
... qui mortem ſe timere dicit, non quia præſens moreretur
... ſed expectata & futura contriſtet. I Nam quod præſens
... ubi, expectatum nequiquam conſicit. Itaque quod ad
... malorum eſt & horrendum maxime, Mors nihil ad
... cum nos ſumus, mors non adest, cum verò mors ad-
... non ſumus. Neque igitur ad viuentes, neque ad mor-
... met, nam his qui ſunt, illa non eſt, quibus verò adest, iam
... At qui plerumque mortem aliquando vt malorum maxi-
... quando verò vt requiem eorum qua in vita ſunt triſtium.
... Neque igitur non vitæ metuit: nec enim illi viuendi
... perat, neque opinatur mali aliquid eſſe, non viuere. Quem-
... verò cibis, non qui plerumque, ſed qui ſuauiſſimus eſt, e-
... & tempus non longiſſimum, ſed ſuauiſſimum carpitur.
... viuendum bene viuere, ſenem bene ex vita diſcedere ad-
... parus eſt non modo ob amorem vitæ ac ſtudium, verum
... ſed ſit mediatio bene viuendi ac bene moriendi. Longe
... ſerenas qui dicit, bonum quidem non natum eſſe.

Virg. A. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

...quod ita crederet hoc dixit, quomodo non diſcedebat e-
... illi in promptu erat, ſiquidem hæc illi fuiſſet rata
... Epist. 17. Menico de Morte S. Diogenes. Laert. lib. 10.

...natus eſt, ut accuſandam naturam: nemo deſſet quod
... nemo quod viuat: at quod egeſtatem ſentit, quod labores
... quod ſenſit, quod ægorat, quod moritur, quique conque-
... ſecundam naturam minus iſta, quam illa ſint & naſci &
... & comedere, & eſſe, & dormire, & mori naturalia ſunt, vt
... mortalium vacet, niſi cui forte ſeſcendit neceſſitate
... moleſtias & ægritudinem, neceſſitas mortis præcipi-
... Quod igitur inuolens querelas eſt fundimus? an quia
... contingunt, ſolis nobis lugere permiſimus? an quia
... cunctorum ſimul in nos lamenta tranſfundimus, & velu-
... generis procuratores, naturam accuſamus inmeritam?
... hinc negotium & importunum: illa enim miſiſſima, nos
... per impatientiam exacerbabimus, in parentem opti-
... in noſmetipſos impii. *Petrach. de rebus ſamil. epiſto-*

...m omnibus eſt enim omnibus: eſtque ſinis miſeræ in morte.
... potest in vita eſſe iucunditas, cum dies & noctes cogi-
... iamque eſſe moriendum

...tem ſic abire vitæ, vt cauſam moriendi natum ſe eſſe
... etat enim dominans ille in nobis Deus, in ſua hinc nos
... eſt.

...itur mors abducit, non à bonis, verum ſi querimus, hoc
... Cyrenaico Hegelia ſic copioſe diſputatur, vt ſi a rege Pro-
... prohibitus eſſe dicatur, illa in ſcholis dicere, quod multi his
... mortem ſibi ipſi conſciſcerent, Callimachi quidem epi-
... in Ambraſiotam Cleombrotum eſt: quem ait, cum nihil
... a duerſi, è muro ſe in mare abieciſſe, lecto Platonis li-

... ante occidiſſemus, mors nos à malis, non à bonis, abſtra-
... igitur aliquis, qui nihil mali habeat, nullum à fortuna vul-
... Metellus ille honoratus quatuor filiis, at quinquag-
... quibus decem & ſeptem iuſta vxore nati. Sic in v-
... dem habuit fortuna potestatem, ſed vlt in altero eſt. Metel-
... multi filii, filia, nepotes, nepes, in rogum impoſuerunt.
... autem tanta progente orbatum, cum in aram conſugit
... manus interemit. Hic ſi viuis filiis, incolumi regno oc-

*Ante ope barbarica,
Tectis calatis, laqueatis.*

... à bonis, an à malis diſceſſiſſet? tum proſecto videre-

tur à bonis. At certe ei melius eueniſſet, nec tam flebiliter illa cane-
rentur.

*Hæc omnia vidi inflammari,
Priamo vt vitam exiſſa,
Iouis aram ſanguine turpari.*

Non deſeret ſapientem mors, quæ propter incertos caſus, quo-
tidie imminet, & propter breuitatem vitæ nunquam longe poteſt
abefſe.

Habes ſomnum, imaginem mortis: eamque quotidie induis, &
dubitas quin ſenſus in morte nullus ſit, cum in eius ſimulachro vi-
deas eſſe nullum ſenſum? Pellantur ergo iſte inceptæ pene aniles,
ante tempus mori miſerum eſſe. Quod tandem tempus natura ne?
At ea quidem dedit uſuram vitæ, tanquam pecuniæ, nulla præſtitu-
ta die. Quid eſt igitur quod querare, ſi repetit cum vult? ea enim
conditione acceptas. Idem, ſi puer paruus occidit, æquo animo fe-
rendum putant: ſi vult in cunis, ne conuerſendum quidem.

Pro dii immortales! quam illud iter iucundum eſſe debet, quo
conſecto, nulla reliqua cura, nulla ſollicitudo futura ſit. *Cic. lib. 1.
Tuſc. quaſt.*

Nam qui id, quod vitari non poteſt, metuit, ſi viuere animo quie-
te nullo modo poteſt: ſed qui non modo quia neceſſe eſt mori, ve-
rum etiam quia nihil habet mori, quod ſit horrendum, mortem
non timet, magnum iſi ſibi præſidium ad beatam vitam com-
parat.

Te natura excelſum quendam videlicet, & altum, & humana de-
ſpicientem genuit, itaque facile in animo forti contra mortem ha-
bita inſidet oratio. *Idem lib. 2. Tuſc. quaſt.*

Theophrastus autem moriens accuſaſſe naturam dicitur, quod
ceruus & cornicibus vitam diuturnam, quorum id nihil intereſſet:
hominibus quorum maxime intereſſet, tam exiguum vitam de-
diſſet: quorum ſi ætas potuiſſet eſſe longinquior, futurum fuiſſe, vt
omnibus perfectis artibus, omnibus doctrina hominum vita eru-
direretur. Querrebatur igitur, ſe tum, cum illa videre ceppiſſet, extin-
gui. *Idem lib. 3. Tuſc. quaſt.*

Mors autem negligenda eſt, ſi aliquo ducit, vbi ſis futurus æter-
nus.

Mortem omni ætati communem eſſe ſentio. *Cicero lib. de ſene-
ctate.*

Nemo cenſet fugiendam eſſe mortem, quam immortalitas ſe-
quatur. Iam ſenſus moriendi ſi aliquis eſſe poteſt, iſq; ad exiguum
tempus durat, præſertim ſeni: poſt mortem autem ſenſus aut o-
prandus, aut nullus eſt. *ibid.*

Moriendum enim certum eſt, ſed id incertum, an eo ipſo die. *ibi-
dem.*

Mortem igitur omnibus horis impendentem timens, quis pote-
rit animo conſilire? *ibid.*

Mors terribilis eſt his, quorum cum vita omnia extinguntur,
non his, quorum laus emori non poteſt. *Idem lib. Paradox.*

In luſtu æque miſeris mortem ærumnarum requiem, non cru-
ciatum eſſe duco. *Salluſtius in Catilinaria.*

Mortis miſericordia, Deusque propitius optandus, viuis inno-
cua inuidia. *Timocles.*

Vt virtutem vitæ conſuetudo ſignificat, ſic confirmat exitus.
Nam in his etiam qui antea obſcuri fuerunt, laudanda eſt fortitu-
do, cum pro patria dimicantes, mortui ſunt. Hæc enim virtute pri-
orem negligentiam regentes plus profuerunt quam & prius nocue-
runt. Horum nemo aut volens frui diuitiis, aut ſperans ſe mutata
paupertate diuitem fore, fugit hoc periculum, ſed magis voluerunt
hoſtes proſtigare, & exiſtantes hoc certamen honeſtiſſimum eſ-
ſe, conati ſunt depulſis hoſtibus poſtea ſuis rebus ſui. Ita præſens
periculum, quod oculis cernebant, elegerunt ſpe incerta victoriæ, &
maluerunt præſidium mori, quam fugiendo vitam retinere. Malum
igitur corpore ſuſtinentes, ſamam malam effugerunt, ac breuiſſimo
tempore fortunam experti ſunt magis cum gloria quam cum me-
tu. *Thucyd. lib. 2.*

Mors omnibus moralibus eſt fatalis, ignavis æque ac fortibus,
ſed præclara ac glorioſa mors ſolis viris fortibus contingit. *Dien. Ha-
lic. lib. 6.*

Mors ſpontanea, non fuga actionum, ſed actio eſſe debet. Turpe
vero eſt, nos nobis ipſis tantum viuere ac mori. *Plutarchus in Cleo-
mone.*

Mortem pro patria præclaram eſſe fateor. *Linius, Decad. i. li-
bro 9.*

Effugit mortem quiſquis contempſerit: Auidiſſimum quemque
conſequitur. *Currius lib. 6.*

Fortium viroꝝ eſt magis mortem contemnere quam odiſſe
vitam. Vltimum omnium mors eſt, ad quam non pigre ire ſatis eſt.
Idem lib. 5.

Non ſolum fortior, ſed etiam ſapientior mortis interdum quam
vitæ eſt cupiditas. *Valer. Max. lib. 9. c. 13.*

Mors omnibus ex natura æqualis eſt, obliuione apud poſteros
vel gloria diſtinguitur. *Tacit. hiſt. lib. 1.*

Honeſta mors turpi vita potior, & incolumitas ac decus eodem
loco ſita ſunt. *Tacit. in vita Agric.*

Humanæ vitæ ſinis certe eſt aliquis neceſſarius. *Herodot. in Pér-
ſiaca.*

Dii cæ-

Dii cœlestes quibusdam piissimis mortem tanquam præmium persoluerunt.

Æquo iudicio iuxta timidus est & ignavus, qui quam non oportet mori desiderat, & qui refugit quam sit oportunitas. *Amm. Marcell. lib. 25.*

Quibus necesse est, vel in prælio cum gloria, vel à victoribus ad supplicium turpiter duci, magna profecto infamia non pro turpibus eligere meliora. *Procop. de bello Persico, lib. 1.*

Mors etiam acceleratus venerit, felices semper ex præterita ac prosperiora fortuna homines reddit. *Procopius de bello Goth. libro primo.*

Mortis formido non salutem, sed exitum adfert. *Nicet. Man. Comm. lib. 5.*

Nec experienti, nec formoso, parci natura: sed omnes citra discrimen in periculum conijcit. *Const. int. Manass. Annal.*

Mori necesse est, siue morbus ingruat, siue Caon. *G. Pachymer. histor. lib. 1.*

Fratres fratribus in vita sunt: morientibus, atque ex hac exiguitate in illam perpetuitatem æternitatemque vite migrantibus, quicquid in terris relinquitur, vnum atque idem est. *P. Amyl. lib. 25.*

Millic mori præstat clarissimis viris quam à pristina maiorumque suorum gloria degenerare. *P. Amyl. lib. 4.*

Nullus tarde eo proparare potest, vnde nunquam cum semel peruenit, editus patet.

Legere ea omnes nati sumus, vt exuere semel necesse sit mortale hoc corpus.

Omniis horis in mortem ipsam ruimus, quantumvis ea differre videatur iter ad nos suum. *Ar. Ferron. lib. 2.*

Ita natura comparatum est, vt corpus fluxum, animum immortalem nacti, euocant Deo Opt. Max. corpus humo, animam cœlo tandem aliquando reddamus. *Idem lib. 3.*

Hominis in Republica versati moris quoque ipsa ad illius utilitatem pertinere debet, neque otiose ea, sed cum virtutis aliqua actione obeunda est. *Plutarch. in Lycurgo.*

Haud verum est quod Æsopus dixit, felicitum hominum mortem esse omnium grauissimam: ea vero omnium beatissima, bonorum prosperos successus tuto statu collocans, fortunæque mutationi eos eximens. *Plutarch. in Pelopida.*

Quum nihil atrocius excire possit quam in id quod sponte vitæ raunt & moriendum sit vitæ ac deditis: id solum refert nouissimum spiritum per ludibrium & contumelias effundant, an per virtutem. *Tacit. hist. lib. 3.*

Atheniensibus decorum fuisse ob mortem Philippi regis, qui tam clementem se eis vitæ præbuerat, coronas ferre, adde etiam sacrificare nequaquam affirmo: nam præterquam quod hoc inuidiosum est, indignum etiam ingenium hominibus erat, quem virtutem honoribus affecissent, ac ciuitate donassent, ob eius mortem immoderato exultare gaudio, defunctoque insultare, & quasi rem ipsi bene gesserit triumphum canere. *Plutarch. in Demosthenes.*

Semel nato non mori quandoque, minime concessum. *Procop. de bello Persico, lib. 1.*

Vitatum est, vt ab interitu summorum principum, magnæ fiant rerum conuersiones: dum alii crescant & locupletantur, alii verò detrimentum accipiunt, & in varias acerbitates incidunt. *Ph. Comin. in præfat.*

Vt non commouemur, cum iniquum post constitutum tempus domo locuta migrare videmus: ita nec moueri æquum est, cum discedere videmus homines ex hac vita, cum commemorandi certos, Deus terminos circumscriptis & definitis. *Arn. Ferr. libro 2. c. 6.*

Vide vero ne tua ipsius causa tot lachrymas profusas ipse etiam (nempe proximus aut amicus) indignetur, qui immortalitatem illi inuideas. Nam illius quidem gratia nihil est quod te ex cruciatibus. Neque opinor laudatis mercatorem qui decoxerit, nec qui depositum inficiatus sit: quid igitur depositam creditamque vitam à maximo negotiatore Deo ac antico precario concessam cum ille suo iure reperierit, restitutam doles? Quid est quod illius causa ex cruciatibus te tuus dolor restituit? Nihil accidit illi incommodi, quod enim accidere incommodi ei potuit, cuius vita Deo grata fuit? nisi tu quidem ex mortalitate ad immortalitatem, ex terrestri habitatione ad cœlestem, ex turbulenta vita ad pacificam, ex tenebris ad lucem traductum grauer ferre videris. *Idem ibid.*

Sine lamentatione, sine planctu, veteres Malsientes mortuos suos sepeliebant. Etenim quid attinet, aut humano dolori indulgere, aut Numini inuidiam fieri, quod immortalitatem suam nobiscum partiri noluerit? *Max. lib. 2. cap. 6.*

Lacædemoniis virtutis opus fuit viuere libenter, & æquo animo mori. Nam neque fuga mortis in vitio est, si quis vitam non turpiter expetat: neque laudi datur mortem subsistere, quando id vitæ contemptu fit. *Plutarch. in Pelopida.*

Causam peccati facillime (in bello) mortuis deligatur. *Hirtius lib. 8. de bell. Gall.*

Vetusta hunc morem indicauit honestum esse, vt mortui laudarentur. *Thucyd. lib. 2.*

Mortuorum laudi nemo inuidet. *Idem ibid.*
Viuentes inuidia exercet: mortuis autem beneuolentia tractatione præstat. *Thucyd. lib. 2.*

De Morte. DIAL. CXVIII.

Francisci Petrarcha.

DOL.

Morior. R. Ad extrema peruenitum est. Iam nec mori nec optabis, de quibus duobus totidem me proximis eligisti, iam præterea nec dolebis, nec corporis amittique subiacetis nec rerum tæditis, aut morbis, aut senio, aut dolis, aut fortunæ varietate lassabere, quæ si mala sunt, vtique bonus est. Tu paulo ante de his omnibus querens, coram de fine conuerteris: vide ne sis iniquus, vnum simul doleas esse & finire. D. Morior. R. Iter patrum, latum tritumque iter gradieris. Solus ne tibi nefcio quum maluisse? Perge autem: non est aberratio mori vires duces committesque. D. Heu morior. R. Si quis est qui mori deceat, ridere dedecet viuentem, cum inire, ut pra verticem videret, vnde mox flendum sciret. R. R. Non est ferendus qui sui generis sortem luget, nec mori que, ni mortalitatis es. Sin id desis, quod mortalitas, non locus, vbi esse desinis quod inuitus es: flendum erat ab inciperes esse quod nolebas, nunc gaudendum, esse in immortalis. D. Morior. R. Omnes hi qui seculum tuum viuunt, omnes præterea quos vidisti vniquam, omnes deo disti aliquid aut legisti, & quantula ea pars hominum dicitur se potueris, omnes omnino qui vel olim nati sunt, vel moris ac faculis nascuntur, iter hoc egerunt ac iurique fati, ino longam præcedentium longamque sequentium, committimusque, & hac ipsa hora tecum simul obuentum: numerum pudebit credo fortem publicam priuatis vnum monis, dum ex omnibus vel vnum cui inuideas non videris. R. Hoc est impassibile fieri, & iugum fortunæ patris excutere. Geminum ingens bonum quod viuenti magis prosperitas largiretur. Cogita autem, quæ tibi de te ues curæ, qui superant labores. Si (non dicam infinitarum mille, qui vnius iam præterea dei spatio comparatam vitam accepisses, quod optime æstimabis, si huius bagis & incertæ vite: tadia proque lactuosos succos labilestias que memineras. D. Morior. R. Ita mortem flētis. Quasi magnum aliquid vita esset. Quod si esset, magnum Musæ haberent & araneæ & formicæ. Si semper bene esset, semper maleficium esset mors, quæ magnum bene inter dum, dum vel ab intolerabilibus malis, vel ab his, quæ sunt mala, peccatis inflantibus animam eripit, præterea vt magnum aliquid inter vos sola est virtus, sic per se ipsa hæc miseriarum innumerabilium officina est, quam quæ dolet, si ferias reliquit malorum, & quietem odit, quam laboriose finem vitæ cupiat necesse est. Quando nullum laborum vel malorum finis, quid flēs igitur? Dies ad quæ retur votis, erat optandus, & fortassis vires hominum in ne vis immensa & insulsa vari, sepe etiam votis optandus. D. Morior. R. Imo ex terrea & caduca domo, ad ætherum num migras habitaculum, & in istius pedem habens morieris, atque inuitus, & nefcio quid retro anxie respicias, quas dimittis oblitus, an bonorum ad que pergis incedas, factis si quod paulo ante dicebam, & quod magis dixeram, fra quæ dicitur vita mors est, illud est consequens vt etiam mors dicitur vita sit. D. Morior. R. Rex te tuus carere vincula franguntur, quæ fecisse mortalia primum pariter. Idque vel maxime ad illius misericordiam pertinere. D. vium & vestris approbatum sciens, quid queraris dicere. Morior. R. Vocat te Rex tuus, felix nuncius. Sæpe nec videtur falsum quod inuitus accidit. Contentum sentire incipies quam bene tecum agitur, hic quem videris exitum, & mala vita reputans, & mortis bona præ se si olor ille Socraticus diuinationis particeps, & ob id pollini moriendo cantabis, si non voce, saltem animo. Absit graue nimis inexpectatorum te criminum pondus, quod tessile Vespasianus corpore legitur, tu facies mentis surgas moriens, nec te dignum censeas iacentem mentis minus hæc in parte tibi tribuas quam ille sibi, quod mortis princeps. Mors enim nescit Imperium, Princeps namque ad quætrix optima, multa forsitan in vita, certe in morte illi licuit, quod non liceat tibi, quin & plusculum dicitur si ni respus affuturum spero. Non quia tu melior, sed quia tanto Dei amore felicior, qui negata magnis & sapientibus dicit, concessit par uulvis & reuoluit in doctis. Adde quod illius, tum facilius tuum erit assurgere, illius enim contrariis viribus cegebat, quas morbus extenuat; mors extenuat ad assurgendum non nisi animi viribus est opus, quæ vnde pe mortis augentur. D. O. L. Morior. R. A. 7. Quid in morte

exterior & tumultus, & tubæ & carnicum truces vultus, & irati vox tyranni, nihil profus ad rem, intra te ipsum te reflecte, ibi te quaere, atque excita. Omnibusque quæ super sunt animi viribus ad extremos: casus accingere, aures ab inuiso strepitu, à supplicii pompa oculos auerte, tacitusque totam animam recollige atque hortare, resque ipsas examina non vmbra rerum. Tu si mortem ipsam rectis oculis spectare audeas, nec ferrum puto, nec restim, nec lucentes calices, nec stillantes carnicum horrebis, vanum est enim ipsum hostem, cum contemneris, eius phaleras, aut signa metuere. D. Ignominiosa morte damnatus sum. R. Sæpe actor seu delator infamis, & obsceni testes, & obscurus iudex, reus autem ipse clarissimus sæpe ignobilis vulgo mors, nobilis vero gloriosusque qui moritur. Iam ut sileam reliquos, quod & nimis multis & multo impares sunt, quæ vsquam ignominiosior mors quam crucis? in qua pendit exitium illud, & prænitidum cæli decus, ac terræ ne tale aliquid ignominiosum sibi censet vlla fors hominis. Et quopiam summo nihil est altius in hoc desino. Omne genus mortis honorare potest virtus, virtutem nulla mors inquinat.

De morte repentina. DIAL. CXXIII.

D O E.

At repente nimis morior. R. Paulo aut si recolo tenuisse te dicebas. Miror quomodo repentina mors seni est, qui nisi (non dicam) delirat, sed insanit, semper ante oculos mortem habet. Namque cum omni ætati salubriter sit consultum, ut omnem diem sibi vitium credat: hoc amplius rite consultur senectuti, ut omnem horam sibi putet extremam, neque illud modo non audiat, quod est apud Tullium, nemo tam senex, qui se annum non putet viuere. Sed ne id quidem quod Seneca ait, dicitur. D. Subito morior. R. Quid hic dicam, nisi ut repetam, quod ille olim summus hominum, nec minor ingenio quam fortuna, vno ne integro quidem ante suum obitum die, quasi iam veram experientia vicinitatem præsciens, dum de hoc ageret repentinam atque improvisam mortem commodissimam iudicauit, quod iudicium ab ea videbatur religione dissentiens, quæ ab hac morte liberari flexis genibus Deum orat; neque ego hanc sententiam vbi sit libertas amplector, aliud tibi nempe cogitandum est, neque vero hanc optabilem, sed, vbi sit, tolerabilem mortem dico. Siquidem sapienti, qui que eminus cuncta prævidet, inopium nihil accidere posse non ambigitur. Vnde fit ut improvisa mors non sit, cuius prouida vita fuit. Nam quo pacto rerum maxima negligat, qui parua, qui minima etiam librare sit solitus? humanis autem in rebus quid mihi maius morte monstraueris? quid par morti? D. Velocissime morior. R. Impremeditata modo non sit mors, quo velocior, eo facilius, supplicium enim (si quod est) vtiq; breue est, sensumque ipsum celeriter præueniens, & morti detrahitur, quod est in morte durissimum, metus mortis.

§ APOPTHEGMATA.

Thales dicebat nihil interesse inter vitam & mortem: ob id opinor, quod vtraque res que esset secundum naturam: nec mortem malam esse magis, quam natiuitatem. Cuiusdam vero obstrepenti. Cur igitur tu non moreris? false respondit: Ob hoc ipsum, quia nihil refert. Erat enim habetur quod accedat. *Laert. l. i. c. i. Stob. ad scribit Pyrrhoni. ser. 120.*

Bias. Cuidam mortem aduocanti in liberorum amissione: Cur homo, inquit, ipsam vocas: nonne etiam si non vocaueris, veniet? *Max. ser. 36.*

Idem. Percontatus quod genus mortis malum esset? Quod, inquit, legibus constitutum est. Sensit autem vir prudentissimus, eam mortem hominibus nequaquam formidandam, quæ secundum naturæ leges inuadit mortales: sed eam potius quam delictis turpiter & ignominiose promeriti sunt, qui debitum licitori ac carnifici officium præstant. *Max. ser. 36. Stobæus.*

Socrates. Critoni vehementi studio suadenti, ut si vitam ipse suam negligeret, certe liberis etiamnum paruulis, & amicis ab ipso pendentibus se seruare incolumen: Liberi, inquit, Deo, qui mihi eos dedit, curæ erunt: amicos hinc discendens, inueniam vobis aut similes, aut etiam meliores: ne vestra quidem consuetudine diu cariturus, quandoquidem vos breui eodem estis commigraturi. *Erasmus libro 3, apophthegmatum ex Plat. & Xenophonte.*

Idem. Animaduertens amicos, qui eum in carcerem sequebantur lugere. Quid hoc est? inquit, Nonne iam dudum sciebatis me ex quo genitus eram ab ipsa natura morte fuisse damnatum? At qui bonis aduentibus præcipi è vita mihi nimirum meisque beneuolis legendum foret. Si vero malis impendentibus diem abeo, arbitror: tanquam pro felicitate quadam à vobis omnibus esse lætandum. *Xenoph. in apol.*

Misofonus. Scitis dictis mortem meditantem sibi & aliis proponere. Inter quæ & hæc occurrunt. Virtute præditi homines

inquit, siquidem condant, cum pauperate miserem in vultibus, facile migrant, tanquam ex solenni contentu ac cetera iam è vita. Non aliter quam è domo, inquit, Bios. Cuiusmodi puteum obstruat: ita etiam hoc corpusculo relegor, quatenus cauit natura oculos ademerit, aures, manus, pedes, non minus plus. Sed sicut è conuiuio discedo, nihil indignus, nihil bene etiam catastrophæ agit: ita bonus vir quoque pimum recte, & media probe, finemque congruentem his admodum pallium vbi detritum fuerit depono, ita non procallis, tuenda desiderio flagro: sed & cum liceret adhuc feliciter morior, & c. *Stob. ser. de virtute.*

Anaxagoras. Absens morti adductus est. Id nuntians, inquit, istam sententiam tulit natura æque in illos, atque in istos damnarent. Aliis aliud mortis genus obtingit; sed omnibus est moriendi necessitas. *Laert. lib. 2.*

Diogenes, rogatus numquid mali effectus mors? Quo, inquit, malo cum præsentem non sentiamus? Quod autem nullum malum est: Dum sentit homo, viuunt: nondum quæ mors, quæ si adit, abest sensus. Malum autem non est quod sentitur. Hanc rationationem quidam tribunt Epico. Mortem mala non est, sed iter ad mortem miserum est. Id in morte tota hominis vita quid aliud est, quam iter ad mortem? *Laert. lib. 6.*

Antisthenes. audiens Diogenes Antisthenem graviter in decumbere, qui amore huius vitæ morbum molestissimum ad decumbentem ingressus est, ad quem cum Antisthenes iisset, Quis me his doloribus liberabit? Diogenes pariter hæc, inquit, Contra Antisthenes: Doloribus, inquit, dicitur. *Laert. lib. 6.*

Epichurus dicere solebat, contra cætera omnia aliquid ueniri posse, ad contra mortem ad omnes non inhabitare vitæ muniam. *Max. ser. 35.*

Aristippus interrogatus, quomodo Socrates obitum se ego, inquit, optarem. Significans, talem mortem quam uisibilem: nec potuit breuius felicem obitum describere. Tamen arguit in hoc est, quod Philoſophus aliud responderet, expectabat percontator. Ille quærat de genere mortis, peritisset, gladio, veneno, an præcipitio? Ille putans id nihil respondit, illum feliciter esse mortuum. *Laertius libro 3, cap. 8.*

Idem. Cum aliquando Corinthum nauigaret, & orta tem naufragium minaretur, expalluit: id animaduertens è vultu crassus quispiam miles, ac philoſophorum osor, sedata temper cepit ei insultare: Cur, inquit, vos philoſophi, qui præ mortem non esse formidandam, expalliscitis in discrimine, docti non timemus? Quoniam, inquit, Aristippus, non de perit tibi mihi que cura ac metus est. An. Cellius hoc addit: Ego animæ Aristippi, tu non times animæ nebuloſis. Rebus vix minime timemus, vnde proverbiū, Hydria in foribus, hæc Aristippus, illum non expalluisse, non quod esset fortior, sed quum esset homo nihil, haberet; animum omni virtute minimum erat detrimenti si peritisset. Vir eruditus ac sapienter ditus non perit, nisi graui Reipublice dispendio. *Laertius cap. 8.*

Misofonus interrogatus, quis optime extremum diem diem possit? Qui semper, respondit, postremum vitæ diem sibi proposuerit. *Max. ser. 16.*

Antiphanes solitus est dicere, mortalia præcipue hominibus gitanda esse, quandoquidem omnibus hominibus sit mors. *Stob.*

Arceſſaus. Mors (inquit) quæ mali nomine certum vnum habet peculiare ex omnibus quæ mala iudicantur prærens neminem vnquam affecit molestia: abiens, & expectatione est, molestiam auert. *Plutarchus de consolat. pollon.*

Theramenus. Quum in quadam domo versatus, inde illa subito lapsu corruit. At qui cum reliqui Athenienses ad eum confluerent, & inopinata salutem congratularentur ter omnium opinionem respondit: Nescitis, vini, ad que pora & pericula Iupiter me seruare voluerit. Intellexit vestrum, se à mortis improbitate nequaquam tutum esse, conuenit in summo vitæ periculo, atque paulo post malis hominem arripit in porru quasi nauigantem. Ne quidem festellit: nam non multo post à tringenta tyranni iublatus est, circumam bibere coactus: nempe qui ex ruinam beratus, veneno turpiter perire coactus est. *Alcianus lib. 5, var. hist.*

Egypti. Olim in diuitum epulis apud Aegyptios, vter ligneam, sed quam proxime ad verum effictum, singulis dicens: In hunc intuens pota, & oblecta to talis

rus illi ea, quibus erat opus: An non, inquit, honestus est, ut pro Sparta fortem bonumque virum praestans, mortem oppetam? Ac post sumptis armis, stans iue regi ad dextram, pugnando interit. Consultum volebat illius senectuti, quae virtus defecta in bello non ita multum esset habitura momenti, in patria futura nonnulli yfui (excesserat enim a. no. um octogesimo) at ipse sibi non indulsit. *Plur. in Lacon.*

Ageflaus percontanti cuidam, qua ratione sibi pareret eximiam gloriam? Si mortem, inquit, contempseris. Nihil enim in bello praeclearae rei geret, cuius animum mortis metus occupavit. Idem affectus in omni vita mortalium à pulcherrimis facinoribus reuocare solet. *ibid.*

Theramenes, postquam Ephori capitis sententiam in ipsum pronuntiasent, abiit ridens, rogantibus, qui aderant, an etiam contempneret Spartanorum leges? Nequaquam, inquit; quin gaudeo potius, quod hæc mihi multa solucunda est, cum iam nec iuduxerim cuiquam, nec à quopiam mutuo acceperim. Vir innocens non accufavit patriæ suæ leges, sed hoc felicitatis esse iudicabat, quod mori iuberetur, qui neminem ad mortem adegisset, nec cuiquam deberet vitam, nisi sibi. Facere mortis poenam vocavit multam, rem atrocem molliori vocabulo signans. Iure autem cogitur solvere pecuniam, qui eam vel extorlit ab alio, vel mutuo sumpsit. *Plur. in Lacon.*

Cic. quæst. Tuscul. lib. 1.

Pythagoras, in ædibus Milonis cum familiaribus suis assidens, accidit, ut ædes ex invidia succenderentur à quodam, qui in eum cœtus metu tyrannidis Pythagoras egressus, cum ad agrum fabis plenum pervenisset, restitit, ac dixit: Capi præstat quam calcare: interfici quam loqui. Et sic à persecutibus iugulatus est. *Stuidas.*

Callicratidas ante conflictum præacto sacrificio, quum aruspex nunciaret ex incensis exercitui quidem portendi victoriam, sed Imperatori mortem, nihil expauisfactus: Haud penes vanum (inquit) sunt res Sparta, me siquidem mortuo, nihilo deterius habitura est patria: sed si cesserò hostibus, aliquid decedet patriæ, pro qua lubens moriar. Itaque quum Cleandrum pro se ducem designasset, naualem pugnam aggressus est, ac pugnando interit. *Plur. in Lacon.*

Idem, Percontanti, quam ob causam fortes viri gloriosam mortem in gloria vitæ anteponant? Quoniam, inquit, alterum naturæ beneficio viuunt & ignauissimi at honeste mori non contingit nisi virtute præditis. *Plur. in Lacon.*

Leonidas quum Ephori percontaretur, si quid præterea rei facere statuisset? Nil aliud, inquit, quam verbo tenus impediturus barbarorum transiitum, sed reuera pro Græciæ mortituro. Egregium imperitæ ducoris documentum in causa honesta piaque, nec certam mortem horreticere. *Plur. in Lacon.*

Anonymus. Quidam Lacon sagitta percussus, quum animam ageret, dicebat: Non me mouet, quod morior, sed partim, quod ab imbecilli sagittario, ac muliercule simili, partim quod nullo facinore edio morior. Vicitur solent esse solatio virtute præstantis viri dextra cadere. Lacedæmonii vero, quoniam ensibus pugnare solebant cominus, non parabat esse virtutis, procul missa sagitta quempiam interficere: quod idem possunt & feminæ. Tum iniquiore animo decedunt è vita, qui recte factorum post se relinquunt memoriam. *Plur. in Lacon.*

Spartanus in fidiis circumseptus ab Iphicrate Atheniensium dūce, quum illius milites rogarent, quid in eo rerum statu esset faciendum? Quid aliud, inquit, nisi ut vos seruemini, ego pugnando moriar? Talis erat animus Catonis Vticensis, qui cæteris tuatit, ut iuxta salutem consulerent, ipse spontanea morte turpem effugit feruitatem. *Plur. in Lacon.*

Damindas, quum Philippus irrupisset in Peloponnesum, & quidam ita loqueretur, periculum est, ne acerba patiatur Lacedæmonii, nisi Philippo reconcilietur: O semiviri inquit, quid nobis poterit acerbi accedere: qui mortem contemnimus? *Plur. in Lacon.*

Chabrias, proditionis acontatus est vna cum Iphicrate, quum autem ab Iphicrate obiurgaretur, quod quum esset in periculo, tamen ad gymnasium itaret, solitaque pranderet hora: Ergo, inquit, si quid secus de nobis itauerint Athenienses, te squalidum ac famelicum: me vero pransum ac vinctum occident. *Plutarchus in apoph.*

Phocion, cum aliis bonis viris ab Atheniensibus damnatus ad mortem, quum carnifex cicutam apportaret, & bibissent omnes, solitaque Phocion superesset, consumpto ab aliis veneno, carnifex negabat se daturum, nisi numerarentur duodecim drachmæ: tantum enim venire cicutæ vnciam. Phocion itaque, ne per illius contentio-nem mora fieret morti, aceto ad se cuidam ex amicis: Quando quidem, inquit, Athenis ne mori quidem gratis licet, quæso dato huic pretium. *ibidem.*

Pelopidas, postquam Epaminondas Pelopidam liberum reduxisset, aiebat se gratiam habere Alexandro, pro quem experimento comperisset, se non tantum ad bellum, sed etiam ad mortem benedictum esse. *Plur. in apoph.*

Alexander. Salanus ille Indicus gymnosophista, quum manu adferre vellet, strem lignorum struxerat, quum in ignem, cõtemnens furum durum supplicium, procerat quum Alexander vidisset, admiratus hominis audaciam, prohibetur. Salanum potentiores se hostes bellæ, ac velle, deder enim cum hominibus pugnans victor equali, Calanum laboribus ac morte. *Alian. l. 5. de var. hist.*

Corn Scipio, quum in Africa Pompei partes sequens, prospere gessisset, ad Hispaniam petens intellexisset, non habebatur, ab hostibus captam, gladio præcordia sua transitor. Deinde Cæsarianis militibus quærentibus, ubi esset Imperator, inquit, bene habet. Suprema vox mortem dicitur, quum meliore fortuna dignum. *Appian.*

M. Cato aiebat, plurimum referre, utrum quis virtutem stimet, an vitam non magni faciat. Sentiens, non cosiderat, res qui quoties modo vitæ vel mortem contemnit: sed facit virtutem, ut huius gratia vitam aliqui charam non Nam semet in vitæ discrimine conicere, aut in seque vitæ iam tædet: aut immaniam, & belus simulam. *Plur. in Lacon.*

Basillus. Si quid incommodi aut metus in morte esse alius, morientis hoc vitium esse dicebat, non mortis. Mortis incommodi hominibus adfert, de ab omnibus incommodis tunc miseræ procellis liberat. *Senec. epist. 50.*

C. Maunus, Augusti centurio, quum in bello ad Antonium esset, interrogatus ab Antonio, quomodo secum agi vellet, di me iube, inquit, mori enim malo: quam tuo bestialium. *Appian.*

Pisonæ à Galba adoptato, conspiratione facta prætoris Ortho Imperator saluatus est. Galba ad tumultum seditionis, & delato, milites infens occurrentes ingesserunt vulnere, & guttulum offerens: Ague dum, inquit, si hoc ex Repub. est, igitur & brachius fœde lanatus in iugum hauii, ut crederet. *Plur. in Galba.*

Cannus Iulus mori iustus, quod Caium Cæarem verberasset, ad necem vocatus à centurione latrunculis iudebat. Tunc ratis calculis dixit sodali: vide ne post mortem meam meo vicissit, & simul centurioni annuens: Telle, inquit, eras, nec cedere. Ceruicem inde percussori præbuit intrepide. *Senec.*

Hadrianus. Sub mortem his verbis iulule dicitur Imperator:

*Animula, sagula, blandula,
Hospes comesq; corporis,
Quis nunc abibis in loca,
Pallidula, rigida, mandula,
Nec vis soles dabu iocor?*

Dion Casius.

Seuerianus. Adriani iussu moriens, eo quod Commodum cælium eum parum prudenter designatum ab Imperatore regnum petiit, & accento tunc: Vos, inquit, di, testes estote, morte dignum esse commisit. Tantum hoc precor, ne optari velit possit. *Dion Nicæus.*

Rubinus Flavius, quum à Nerone defecisset, captus, & mox ad mortem damnatus, verum quum à herese admittit, ut fortiter ceruicem præterderet, vntam, ait, tu tam fortiter *Senec.*

Ant. Pius quodam die dixit amicis: Quid me fleas, ac de communi morte pestilentiaque cogitatis? Philosophus hominem & mortem contemere, & res humanas reuerentibus autem abire dixit: Si iam me dimittitis, vale vobis dicere. Facere petiit ab amicis decedendi veniam, ac velle professus iulit illos valere, submonsens interm fore, quod dentem sequerentur. *Capitolinus.*

M. Antonius, Cleopatra metuens Antonii scilicet, monumentum demissis cataractis: misitque, qui dicerent, Cleopatra morte perisse. Id credens Antonius, & ipse sibi paratum vim, dixit, o Cleopatra, non doleo, quod te carcam, ut futuri sumus: sed quod ego tantus Imperator fortuitum tuis gloriæ occupasset. *Plur. in Anton.*

Pertinax Imp. confpicatus milites prætorianos in se intrepide, inquit, milites occiditis, neq; ipsi rem magnam facitis, hi sane grauem homini huius ætatis & gloriæ, cum humanitas aliquis sit necessarius. Non ignorauit Imperator, decessendum: & sic non referre, quo mortis genere vultum claudamus. *Herodian lib. 2.*

Idem quum intellexisset tumultuari quosdam ob Commodum Imperatorem, dixisse fertur: Si Siolera Commodum, nihil protecto noui fuit, quando quidem homo carerat. *ibid.*

Mauricius. Quum Phocæ tyranni iussu Mauricius Imperator quinque filii maris spectante matre, necarentur, matris dolore hanc calamitatem pertulit, subinde hæc verba reperit: es domine, & iudicia tua iusta sunt. Intrepide tandem comitum uicem præbuit. *Cæren.*

Nemo est qui non gaudeat, vbi longa cemensus maris... Nemo est qui non gaudeat, vbi longa cemensus maris...

ADAGIA.

conferre ad mortem... Nemo est qui non gaudeat, vbi longa cemensus maris... conferre ad mortem...

BIBLICA EXEMPLA.

Mors Afael, 2. Sam. 3:7. mors Abner, 1. Reg. 2... Mors Afael, 2. Sam. 3:7. mors Abner, 1. Reg. 2...

Leuit. 10.2. Num. 3.4. & 25.61. Paral. 42.2. Blasphemus, Leuit. 24... Core, Dathan, Abiron, cum suis complicibus...

EXEMPLA PROFANA.

Laudare defunctos vetus est consuetudo, ceterique apud Graecos... Laudare defunctos vetus est consuetudo, ceterique apud Graecos...

HIEROGLYPHICA.

In diuini literis framae, vt & alia telorum genera, mors hiero... In diuini literis framae, vt & alia telorum genera, mors hiero...

EMBLEMA.

In mortem praeproperam.

Emblema CIVI. And. Alciati.

Qui teneras forma allexit, rorsus, puellas, Pulchrior est tota nobilis urbe puer... Qui teneras forma allexit, rorsus, puellas, Pulchrior est tota nobilis urbe puer...

Vel post mortem formidolosi.

Emblema CLXX.

Cetera miscescent coriumq; flebit ouillum,
Si confecta lupi tympana pelle sonent.
Hac membrana ouium sic exhorretur, si hostem
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cuncte detracta Testas in tympana versus,
Boemos potuit vincere pontifices.

Cum laruis non luctandum.

Emblema CLVIII.

Facida moriens percussu cuspidae Hector,
Qui rotas hostes uicerat ante suos:
Comprimere haud potuit vocem, in sulc. utibus illis,
Dum curris & pedibus necere sincla parant.
Distraxit ut libitum est, sic casti luce leuiss
Conuellunt barbam uel sumidi lepores.

F A B U L A E.

Afinus & Olitor.

Seruans apud olitorem afinus, cum perpetuis laboribus fessio
pabulum exiguum praebetur, precibus suis locum exorauit, ut il-
lo domino liberatus ad alterum perueniret. Ita uenit iarus, nactus
est herum figulum. Quo in seruitio, cum & luti & uasorum oneri-
bus grauaretur, minus sibi uiuendum putabat, & multo quam prius
maionibus precibus, ut liberearetur, Iouem fatigabat. Ioue igitur
uolente, tertio uenit, addictusque fuit cerdoni. Apud quem, cum
quae gererentur, uideret: Heu mihi! cum gemitu, inquit, quanto
prios seruitutes tolerabiliores erant. Nam ab hoc intelligo, etiam
pelli meae periculum imminere.

Fabula ostendit, tum maxime homines ueterem fortunam re-
quirere, cum nouam experiri coeperint.

Cygnus.

Cygnus, qui Latine Olor dicitur, edens ad mortem (ut fertur)
suauissimum carmen, interrogatus a Ciconia, haec enim illud for-
tasse exaudierat: Quae res illo tempore faceret, ut cantare & gaudere
liberet. Hinc respondit olor: Spe fieri bona uitae melioris, & animi
quodam praefigio futurae felicitatis, in quam ex hac uita migrare
se inteligeret. Quenam illa esse posset, interrogante sulta aue, ut
eam absolueret: An tibi illa parua uidetur, inquit, quod tum neq;
quaerendi uictus, neque inlidiarum metu afficiat, neque excrucia-
bor.

Docet fabula, mortem non esse extimescendam, quae cum ad
meliozem bonos uitaam quasi transferat, tum a multis mulieris ab-
ducatur.

Consule Titulum de Vita.

Motus.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Motus, Graece κίνησις, uel κίνησις, & κίνησις moueo dicitur. Est autem
motus actus in potentia, secundum Arist. lib. 3. Phys. Item motus
motio etiam dicitur. Hinc terrae motus, cuius causa sunt
uenti in cauernis terrae inclusi.

Motus uis sensitiua duplex est, scilicet Naturalis & Animalis. Vis
motiua naturalis est, quae non mouet per apprehensionem, nec est
subiecta imperio rationis. Et talis est uis vitalis & pulsatiua, quae
mouet arterias, & cor secundum dilatationem, & constructionem.
Et huiusmodi uis est in corde, sicut in proprio organo. Vnde solum
habet esse in animalibus perfectis, pulmonem & cor habentibus.
Et haec uis per spirationem & respirationem est principium
contemperandi calorem cordis, & corporis. Vis motiua animalis
est, quae mouet per apprehensionem, & est triplex, quaedam mouet
per modum dirigentis, quaedam mouet per modum imperantis, &
quaedam per modum exequentis. Ex B. Thom. Opusculo de potentis
animae, c. 5. De his uidere potes latius supra in arboris Anima.

POETARVM DICTA.

Ouid. 13. Met.

Omnia mutantur, nihil in aeternis, errat & illinc
Huc uent, hinc illuc.

Ibidem.

Cum sint haec forsitan illa
Hac translat a illic, summa tamem omnia uolunt
Nil equidem durare diu sub imagine cadent
Crediderim, sic ad ferrum sensus ab auro
Secula, sic toties uersa est fortuna locum.
Vidi ego, quod fuerat quondam fortissima telus
Esse fessum: uidi factas ex aequore terras.

Hor. 3. Carm. 29.

Cetera flumini

Riuu feruntur nunc medio in aluoc
Cum pace delabentis Erynciam
In mare nunc lapides adejos,
Stripesq; raptas, & pecus, & domos
Voluentis una non sine montium
Clamore, uici neq; Iliac.
Cum fera diluuiis quietos
Irrit at amnes.

Lucret. 1.

Semper in assiduo motu res quaeque geruntur,
Boet. 3. 9.

Qui tempus ab auro

Ire iubes, stabilitq; manens diu cuncta moueri,
Manil. 4.

Est aequale nihil, terrenis adspice tradam,
Et maris, & notis fugientia flumina ripis,
Crimen ubiq; frequens, & lauis uoxa iuncta cunctis
Sic sterilis terris lacus interuenit annus,
Ac subito rumpit paruo discrimine fretus,
Et modo portus erat pelagi tam facta Charybdis,
Laudatq; cadit post paulum gratia ponti,
Et nunc per scopulos nunc campis labitur amnis,
Aut factens iter, aut quarens uenture redire.

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Motus dicitur eius, quod esse potest, actus, quae ex-
vim habet. lib. 3. de Nat. c. 2. T. 6. & 110. Metaph. c. 8.

Motus actus quidam uidetur esse, sed tamen imperfectus,
clinatus. ibid. T. 15.

Motu dicitur omne id, quod mouet, quod idem eam uim
quod pulsa agitari possit, & cuius uacuitas a motu quae-
ibid. T. 16.

Ignoratio motu, naturae etiam ignorantia sequitur. lib. 3.
c. 1. T. 1.

Tot sunt motus, mutationisque genera, quot rerum. ibid.
1. 10. Metaph. c. 8.

Motus omnis uelocior est & tardior. 1. 4. de Nat. c. 10. T. 6.

Magnitudinem motus comitatur, & quia vnus magnitudi-
petua & continua est: motus etiam alidius esse dicitur,
ex motu. 1. 4. de Nat. c. 11. T. 99.

Mutatio omnis naturae de itatu id quod est dimouet. 1. 4.
c. 13. T. 127.

Motus omnis a quodam incipientis ad quiddam peruenit.
Nat. 1. 1. T. 3.

Tota sint motus genera necesse est: Qualitatis, Quantitatis,
Loci. ibid. T. 3.

Omne quod mouetur, tribus modis mouetur: uel ad alterum,
uel quod eius pars aliqua mouetur, uel per se. lib. 5. de Nat.
T. 17.

Nec motus in motu, nec ortus in ortu, nec vno nomine
in mutatione reperitur. ibid. T. 10.

Magis motus motui contrarius est, quam quies. 1. 5. de Nat.
T. 62.

Vnus omnino motus is, qui perfectus est, dicitur: siue
vnus, siue specie, siue ratione & natura sua. lib. 8. de Nat.
T. 42.

Neque eius, quod mutatur, neque temporis, in quo mouetur,
primum quicquam potest reperiri. lib. 8. de Nat.
T. 49.

Si semper sit tempus: motus etiam aeternus sit necesse est.
Nat. c. 1. T. 11.

Necesse est omnis mutationis finem esse contrarium, in quo
existat, & in infinitum nihil moueri. lib. 8. de Nat.
T. 16.

Motus vnus & continuus est is, qui vnus est, & vno tempore
que in eo, quod specie non differt. lib. 8. de Nat.
T. 64.

Motus quo aliquid uersatur, circumque uoluitur, vnus est, &
tinuus, non is, qui per rectam lineam fit, nec iniuria. lib. 8. de Nat.
c. 9. T. 76.

Eodem & totum, & pars, ut tota terra & pars globi, siue
tura mouentur. 1. 1. de Caelo c. 3. T. 19.

Motui, qui in orbem fertur, nec uide, nec quo fertur, dicitur
nec medium, nec terminus, nec medium omnino. lib. 2. de Caelo
T. 35.